

Osa 2, Pakolliset tiedot

Oppaan tässä osassa opit:

- ▶ Millaisia vaatimuksia on annettu merkintöjen oikeellisuudesta, koosta, kielestä ja paikasta?
- ▶ Mitä tarkoitetaan pakatulla ja pakkaamattomalla elintarvikkeella?
- ▶ Mitä pakollisia merkintöjä vaaditaan pakatuissa elintarvikkeissa?
- ▶ Millaisia tietoja tulee antaa pakkaamattomista elintarvikkeista?

Merkintöjen oikeellisuus

Elintarvikkeesta on annettava totuudenmukaiset ja riittävät tiedot, harhaanjohtavia tietoja ei saa antaa.

Merkinnöissä et saa ilmoittaa elintarvikkeella olevan sellaisia erityisiä vaikutuksia tai ominaisuuksia, joita sillä ei ole tai joiden suhteen se ei poikkea muista vastaavista elintarvikkeista.

Esimerkiksi et voi ilmoittaa, että tuore kurkku on rasvaton, koska kaikki tuoreet kurkut ovat rasvattomia.

Et saa myöskään esittää, että elintarvikkeella on ihmisen sairauksien ennalta ehkäisemiseen, hoitamiseen tai parantamiseen liittyviä ominaisuuksia.

Esimerkiksi elintarvikkeen markkinointi "flunssan hoitoon" tai "apuna virtsatietulehduksessa" on kiellettyä.

Lisätietoa löydät Elintarviketieto-oppaan osiosta 4.3.

Merkintöjen luettavuus, selvyys ja havaittavuus

Merkintöjen tulee olla helposti havaittavia, luettavia ja selkeitä.

Tavoitteena on, että henkilö, jolla on normaali näkökyky, pystyy lukemaan merkinnät vaivatta.

Pienen x-kirjasimen koon on oltava vähintään 1,2 mm.

Merkintöjen tulee olla pysyvällä tavalla tehtyjä.

Lisätietoa löydät Elintarviketieto-oppaan osiosta 4.2.

Pakattu vai pakkaamaton elintarvike?

Pakollisia tietoja koskevat vaatimukset eroavat pakatuilla ja pakkaamattomilla elintarvikkeilla. Sen vuoksi sinun on tärkeää tietää, mitä näillä termeillä tarkoitetaan.

Valmiiksi pakatuilla elintarvikkeilla

tarkoitetaan elintarvikkeita,

- jotka on ennen myyntiä valmiiksi suljettu pakkaukseen kokonaan tai osittain siten, että pakkauksen sisältöä

ei voida muuttaa avaamatta tai rikkomatta pakkausta ja

- jotka on sellaisenaan tarkoitettu luovutettavaksi kuluttajalle tai suurtaloudelle. Valmiiksi pakattu elintarvike on tällöin yksi myyntiyksikkö, esimerkiksi ketsuppipullo tai täyslihasäilyke

Pakkaamattomilla elintarvikkeilla

tarkoitetaan elintarvikkeita,

- jotka kuluttaja itse pakkaa tai jotka pakataan kuluttajan pyynnöstä elintarvikkeen luovutuspaikassa, esimerkiksi irtotiskiltä pussiin otettavat riisipiirakat ja pasteijat tai konsulentin esittelytilanteessa pakkaamat leivät ja leivonnaiset
- jotka on valmiiksi pakattu elintarvikkeen luovutuspaikassa välitöntä myyntiä varten, esimerkiksi kaupan pakkaamat take away -salaatit ja täytetyt sämpylät
- jotka tarjoillaan elintarvikkeen luovutuspaikassa loppukuluttajalle valmiina nautittavaksi, esimerkiksi lounasravintolan keittoannos.

Lisätietoa löydät Elintarviketieto-oppaan osiosta 5.3.

Merkintöjen kieli

Pakattujen elintarvikkeiden pakolliset merkinnät tulee pääsääntöisesti tehdä suomen ja ruotsin kielellä.

Jos elintarviketta kuitenkin myydään vain Suomen yksikielisissä kunnissa, riittää, että pakolliset merkinnät on tehty kyseisen kunnan kielellä.

Pakkaamattomien elintarvikkeiden

kielivaatimuksista ei ole säädetty kansallisesti. Ruokavirasto kuitenkin suosittelee, että pakkaamattomien elintarvikkeiden osalta noudatetaan samaa käytäntöä kuin pakatuissa elintarvikkeissa.

Lisätietoa löydät Elintarviketieto-oppaan osiosta 4.4 ja 7.

Merkintöjen paikka

Pakatuissa elintarvikkeissa pakolliset elintarviketiedot on esitettävä suoraan pakkauksessa (tai siihen kiinnitetyssä etiketissä), jossa tuote luovutetaan kuluttajalle tai suurtaloudelle, esimerkiksi ravintolalle.

Pakkaamattomista elintarvikkeista

tiedot on ilmoitettava loppukuluttajalle kirjallisesti helposti havaittavassa ja selkeässä esitteessä tai taulussa tai muuten selkeällä tavalla.

Ilmoituksen tulee olla elintarvikkeen läheisyydessä.

Tiedot voidaan antaa myös suullisesti, kun selkeällä tavalla ilmoitetaan, että tiedot saa pyydettäessä. Poikkeuksena ovat tuotteen voimakassuolaisuudesta kertova merkintä vähittäismyynnissä sekä elintarvikkeen nimen ja lihan alkuperämaan ilmoittaminen tarjoilupaikoissa. Nämä tiedot pitää antaa aina kirjallisesti.

Lisätietoa löydät Elintarviketieto-oppaan osiosta 5.4 ja 7.2.

Pakattujen elintarvikkeiden pakolliset merkinnät

Pakatun elintarvikkeen pakkauksessa (tai siihen kiinnitetyssä etiketissä) tulee ilmoittaa seuraavat tiedot:

- Elintarvikkeen nimi
- Ainesosaluettelo
- Ainesosaluettelossa allergioita ja intoleransseja aiheuttavat aineet ja tuotteet korostettuna
- Tiettyjen ainesosien tai ainesosien ryhmien määrät tarvittaessa
- Sisällön määrä (= paino tai tilavuus)
- Vähimmäissäilyvyysaika ("parasta ennen" -päivämäärä) tai viimeinen käyttöajankohta

- Vastuussa olevan elintarvikealan toimijan nimi, toiminimi tai aputoiminimi ja osoite
- Alkuperämaa eli maa, jossa elintarvike on valmistettu tai tuotettu, tai tuotteen lähtöpaikka tarvittaessa
- Säilytysohje tarvittaessa
- Käyttöohje tarvittaessa (sisältäen tarvittaessa varoitusmerkinnän)
- Juomien todellinen alkoholipitoisuus tilavuusprosentteina, jos alkoholipitoisuus on suurempi kuin 1,2 tilavuusprosenttia (Ruokaviraston suositus: kiinteässä elintarvikkeessa, jos alkoholipitoisuus enemmän kuin 1,8 painoprosenttia)
- Elintarvike-erän tunnus
- Ravintoarvoilmoitus
- Merkintä pakkauskaasun käytöstä tarvittaessa
- Merkintä makeutusaineen käytöstä tarvittaessa

Mahdolliset erityislainsäädännön vaatimat merkinnät kuten

- Voimakassuolaisuusmerkintä tarvittaessa
- Tunnistusmerkki laitoksessa valmistetuissa eläinperäisissä elintarvikkeissa

Lisätietoa löydät Elintarviketieto-oppaan osiosta 6.

Pakkaamattomien elintarvikkeiden pakolliset tiedot

Vähittäismyyntipaikassa on pakkaamattomista elintarvikkeista annettava loppukuluttajille seuraavat tiedot:

- Elintarvikkeen nimi
- Ainesosat
- Allergiaa ja intoleransseja aiheuttavat aineet ja tuotteet

- Alkuperämaa tai lähtöpaikka tarvittaessa
- Käyttö- ja säilytysohjeet tarvittaessa
- Juustoista, makkaroista ja muista leikkeleinä käytettävistä lihavalmistuksista rasvan ja suolan määrä ja tarvittaessa ilmoitus voimakassuolaisuudesta
- Ruokaleivistä suolan määrä ja tarvittaessa ilmoitus voimakassuolaisuudesta
- Erityislainsäädännön edellyttämät tiedot

Tarjoilupaikassa on pakkaamattomista elintarvikkeista annettava seuraavat tiedot:

- Elintarvikkeen nimi kirjallisesti
- Allergiaa ja intoleransseja aiheuttavat aineet ja tuotteet
- Elintarvikkeen ainesosana käytetyn lihan alkuperämaa kirjallisesti

Lisätietoa löydät Elintarviketieto-oppaan osiosta 7.1.

Voit harjoitella oppimaasi tämän oppaan Osassa 11, Kertaustehtävät.

Yhteenveto

- ▶ Elintarvikkeesta on annettava totuudenmukaiset ja riittävät tiedot, harhaanjohtavia tietoja ei saa antaa.
- ▶ Merkintöjen tulee olla helposti havaittavia, luettavia ja selkeitä.
- ▶ Merkinnät tulee pääsääntöisesti tehdä suomeksi ja ruotsiksi.
- ▶ Merkintävaatimukset eroavat pakatuilla ja pakkaamattomilla elintarvikkeilla.